

ALGEMEEN BESTUUR

ONDERWERP
Evaluatie Windpark Hanze

PROGRAMMA
Bestuur en omgeving

PORTEFEUILLEHOUDER
J. Lodders

Het Algemeen Bestuur besluit

1. Kennis te nemen van de evaluatie Deelname ZZL in Windpark Hanze.
2. De rekenkamer te vragen in hoeverre de evaluatie leerpunten met zich meebrengt die aanleiding geven om de samenwerkingsstrategie van het waterschap aan te scherpen.
3. De speciale status van het project Windpark Hanze te beëindigen.
4. De bestemmingsreserve Windpark Hanze op te heffen en het resterende deel van de bestemmingsreserve Windpark Hanze toe te voegen aan de algemene reserves.

Korte samenvatting

Het project Windpark Hanze is succesvol gerealiseerd: de energiedoelstellingen voor energieneutraliteit zijn behaald. Het windpark bevindt zich nu in de exploitatiefase. Er is een evaluatie opgesteld van de deelname van het waterschap, waaruit op hoofdlijnen kan worden geconcludeerd, dat de doelstellingen zijn gerealiseerd binnen de vooraf gestelde kaders en randvoorwaarden, maar dat de realisatie van het windpark, meer dan verwacht, ook een intensief en complex traject is gebleken. Tegelijkertijd is het traject ook leerzaam geweest. Met de evaluatie kan de speciale projectstatus vervallen. De deelname heeft het waterschap een aantal financiële voordelen opgeleverd, waaronder lagere energiekosten en een bestemmingsreserve.

Relevante kaders

- Energiestrategie
- Waterschapsbesluit
- AB besluit samenwerking Windpark Hanze (dd 27 maart 2018)
- Reserve- en schuldenbeleid Waterschap Zuiderzeeland

Lelystad, 9 september 2025

het college van Dijkgraaf en Heemraden,

de secretaris-directeur,
ing. W. Slob MSc.

de dijkgraaf,
ir. H.C. Klavers.

Aanleiding

Op 28 maart 2018 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met het aangaan van een samenwerking (deelname) met Windpark Hanze. Het hoofddoel hierbij was invulling geven aan de doelstelling op het gebied van zelfvoorzienend uit het Masterplan Duurzame energie.

De samenwerking met Windpark Hanze is door het Algemeen Bestuur benoemd als speciaal project. In 2024 is realisatie van Windpark Hanze afgerond en bevindt het windpark zich in de exploitatiefase. In de AB vergadering van juli 2022 heeft het college toegezegd dat het doorlopen traject met Windpark Hanze zou worden geëvalueerd, waarbij ook aandacht zou zijn voor de samenhang met de samenwerkingsstrategie (toezegging nr. 424). In lijn hiermee is een evaluatie opgesteld die ter kennisname wordt aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

Beoogd effect

Invulling geven aan de toezegging aan het Algemeen Bestuur om het speciale project "Windpark Hanze" te evalueren en de speciale status hiervan te beëindigen.

Onderbouwing beslispunten

1.1 Evaluatie: doelen bereikt binnen kaders, maar ook complexe vraagstukken.

De deelname van Windpark Hanze is door het Algemeen Bestuur benoemd als speciaal project. De bouw van Windpark Hanze is in 2024 afgerond en Windpark Hanze bevindt zich inmiddels in de exploitatiefase. In 2022 is de toezegging gedaan om de deelname met Windpark Hanze te evalueren. De evaluatie is bijgevoegd als bijlage a bij dit voorstel.

Op hoofdlijnen levert de evaluatie het volgende beeld op:

- Waterschap Zuiderzeeland is de samenwerking met Windpark Hanze aangegaan vanuit de energiedoelstellingen van het waterschap in het kader van energieneutraliteit en zelfvoorzienendheid. Deze doelstelling is bereikt.
- Financieel heeft de deelname geleid tot een aantal voordelen. Deze voordelen bestaan uit de opbouw van een reserve vanuit rente-opbrengsten (€ 1,6 miljoen), een besparing op energiekosten en op lange termijn een (gereduceerd) winstrecht.
- De deelname heeft complexere vraagstukken met zich meegebracht dan vooraf ingeschat. Deze hebben geleid tot een grotere inzet van zowel bestuur als organisatie. Aan de andere kant is ook veel geleerd en heeft de stroomafname van Windpark Hanze ook geleid tot een extra stimulans/versnelling naar een verbeterde sturing op het energieverbruik en het bemalingsregime.
- De weerstand en dynamiek die in de omgeving van Windpark Hanze is ontstaan is groter gebleken dan we vooraf hadden ingeschat.
- De complexe vraagstukken en de grote dynamiek in de omgeving benadrukken het belang dat het aangaan van samenwerkingen met private partijen in de toekomst heel zorgvuldig moet worden afgewogen.

2.1 Het college adviseert om de Rekenkamer vragen in hoeverre de evaluatie van de deelname in Windpark Hanze leerpunten biedt die aanleiding geven om de samenwerkingsstrategie aan te scherpen.

De voorliggende evaluatie is een interne evaluatie over de samenwerking van het waterschap met Windpark Hanze. De evaluatie laat zien, dat de samenwerking met Windpark Hanze heeft geleid tot realisatie van het doel, maar ook complexe vraagstukken met zich mee heeft gebracht. Gezien het bijzondere karakter van de samenwerking, acht het college het waardevol om de rekenkamer te vragen in hoeverre de evaluatie van de deelname in Windpark Hanze leerpunten biedt die aanleiding geven om de samenwerkingsstrategie aan te scherpen. Dit kan in de ogen van het college bijdragen aan de doelstelling om het lerend vermogen van het waterschap te vergroten. In lijn

met de Verordening rekenkamer Waterschap Zuiderzeeland is het aan het Algemeen Bestuur om een dergelijk verzoek aan de rekenkamer te doen.

3.1 Beëindigen van de speciale status van het project Windpark Hanze.

In de Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie Waterschap Zuiderzeeland ligt vast, dat het Algemeen Bestuur besluit, al dan niet op voorstel van het college van Dijkgraaf en Heemraden, besluit wanneer een project niet langer moet worden beschouwd als speciaal investeringsproject of speciaal exploitatieproject.

Zoals hierboven genoemd is de bouw van het Windpark afgerond en bevindt Windpark Hanze zich in de exploitatiefase. De evaluatie laat zien, dat de samenwerking en de bouw van Windpark Hanze is gerealiseerd binnen de door het AB gestelde kaders en randvoorwaarden. Het Windpark bevindt zich nu in de exploitatiefase. De evaluatie geeft aan dat het Windpark ook in de exploitatiefase de nodige aandacht zal vragen van bestuur en organisatie, maar over het algemeen zal dat vooral op de beheersmatige aspecten zijn. Het is ook mogelijk dat er aanvullende vraagstukken ontstaan waar besluitvorming over nodig is door het AB, maar dit zal dan naar verwachting niet meer gaan over de kaders die door het AB zijn meegegeven bij aanvang van de deelname, maar over nieuwe vraagstukken (bijvoorbeeld over aanvullende investeringen). Voorgesteld wordt daarom om de speciale status van het project Windpark Hanze op dit moment te beëindigen.

4.1 Opheffen van de bestemmingsreserve Windpark Hanze en het restant toevoegen aan de Algemene Reserves

Bij het besluit tot deelname in Windpark Hanze heeft het Algemeen Bestuur besloten om de netto opbrengsten van het Windpark te doteren in de bestemmingsreserve Windpark Hanze als extra zekerheid, tot het moment dat het windpark gerealiseerd is en het park stabiel draait. Daarna worden de opbrengsten ingerekend in de meerjarenbegroting.

Eind 2024 is de omvang van deze bestemmingsreserve € 1.585.000. De verwachting is dat hieruit in 2025 € 0,2 miljoen wordt onttrokken voor maatregelen op het gebied van flexibel malen. Dit in lijn met het AB besluit dat hierover in november 2023 is genomen, mede naar aanleiding van een aangenomen motie bij de behandeling van de kadernota in 2023. In 2026 wordt nog eens 55.000 onttrokken op basis van het AB besluit van 30 september 2025. Dan resteert er nog een bedrag van € 1.330.000 in de reserve, waarvoor op dit moment geen concreet bestedingsdoel is. Gezien het feit dat het park stabiel draait en de risico's aanzienlijk zijn afgenomen, is er geen reden om deze reserve aan te houden als extra zekerheid. Daarom wordt voorgesteld om de bestemmingsreserve Windpark Hanze op te heffen en het resterende deel van de bestemmingsreserve Windpark Hanze toe te voegen aan de algemene reserves.

Alternatief

Niet opheffen speciale status

Het bestuur kan besluiten om de speciale status van Windpark Hanze niet te beëindigen, maar in stand te houden. Dan zal het AB in o.a. de P&C instrumenten apart gerapporteerd blijven worden over de voortgang. Gezien het feit dat windpark Hanze zich in de exploitatiefase begeeft, wordt dit niet voorgesteld. Op het moment dat er bijzondere ontwikkelingen zijn binnen Windpark Hanze waarvoor besluitvorming (of bijzondere aandacht) nodig is van het AB, zal het AB hier voorstellen voor ontvangen.

Opheffen bestemmingsreserve Windpark Hanze

Het is mogelijk om de bestemmingsreserve Windpark Hanze op dit moment nog niet op te heffen. Zoals aangegeven, is er op dit moment nog geen concrete bestemming voor deze reserve. De reserve zou in de toekomst benut kunnen worden voor het realiseren van doelen uit de energiestrategie, cq het optimaliseren van de energiesturing van de assets in de waterketen. De reserve is oorspronkelijk gevormd met het als doel het bieden van extra zekerheid voor de risico's van de deelname. Het aanhouden van de reserve voor uitvoering van de energiestrategie / optimalisatie van de energiesturing in

de waterketen sluit hier niet volledig op aan en daarom wordt dit niet voorgesteld aan het Algemeen Bestuur.

Het opheffen van de reserve is bovendien ook passend bij het reservebeleid, waarin vastligt dat Zuiderzeeland terughoudend is met het vormen van bestemmingsreserves (en dus ook aanhouden van reserves zonder concrete bestemming).

Voor eventuele aanvullend benodigde middelen om de energiesturing in de waterketen te verbeteren, zullen aparte bestuursvoorstellen worden voorbereid.

Risico's en kanttekeningen

Geen aanvullingen naast het genoemde in de evaluatie.

Financiën en capaciteit

Zoals aangegeven heeft de bestemmingsreserve Windpark Hanze begin 2025 een omvang van € 1.585.000. In 2025 en 2026 vinden onttrekkingen uit deze reserve plaats ter grootte van respectievelijk € 200.000 en € 55.000. Er resteert dan nog een bedrag van € 1.330.000 in de bestemmingsreserve.

Bij de besluitvorming over de samenwerking met Windpark Hanze is aangegeven dat de bestemmingsreserve Windpark Hanze in de verhouding 60-40 zal worden toegerekend aan de watersysteemtaak-zuiveringstaak (in de verhouding van de kosten van het bestuur en in lijn met de verhouding van de energiekosten van het waterschap). De onttrekkingen in 2025 en 2026 vinden plaats voor de bemaling en heeft betrekking op de watersysteemtaak.

Bij het opheffen van de bestemmingsreserve Windpark Hanze wordt hier rekening mee worden gehouden. Concreet betekent dit dat het toevoegen van het bedrag van € 1.330.000 aan de algemene reserves als volgt zal plaatsvinden:

Bestemmingsreserve Windpark Hanze	Totaal beschikbaar	Onttrekkingen	Restant toe te voegen aan algemene reserves
Totale omvang 1/1/2025	1.585.000	255.000	1.330.000
- Aandeel watersysteemtaak	951.000	255.000	696.000
- Aandeel zuiveringstaak	634.000	0	634.000

Begrotingswijziging

nvt

Communicatie

Bijlagen

a. Evaluatie samenwerking Zuiderzeeland met Windpark Hanze